

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

DEKORATİF ÖRTÜLER-1

Ankara, 2012

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR.....	iii
GİRİŞ.....	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. DEKORATİF ÖRTÜ DİKMEYE HAZIRLIK.....	3
1.1. Yemek Masası Örtüleri	3
1.1.1. Kare Masa Örtüleri	3
1.1.2. Yuvarlak Masa Örtüleri.....	4
1.1.3. Oval Masa Örtüleri	5
1.1.4. Dikdörtgen Masa Örtüleri	5
1.2. Servis Örtüleri.....	6
1.2.1. Peçeteler	6
1.2.2. Amerikan Servis Örtüleri	7
1.3. Fiskos Masa Örtüleri.....	7
1.4. Sehpa Örtüleri.....	8
1.5. Koltuk Şalları.....	9
1.6. Ürün Listesi Oluşturma	10
UYGULAMA FAALİYETİ.....	11
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	13
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	14
2. MASA ÖRTÜSÜ DİKME	14
2.1. Kumaş Seçme	14
2.2. Model Seçme	16
2.3. Kumaş Hesaplama	17
2.4. Kesim Yapma	17
2.5. Süsleme Yapma	17
2.6. Dikim yapma	19
2.7. Ütüleme ve Kalite Kontrol	19
2.7.1. Ütüleme	19
2.7.2. Kalite Kontrol.....	20
UYGULAMA FAALİYETİ.....	21
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	31
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	32
3. PEÇETE DİKİMİ	32
3.1. Kumaş Seçme	32
3.2. Model Seçme	35
3.3. Kumaş Hesaplama	35
3.4. Kesim Yapma	35
3.5. Süsleme Yapma	35
3.6. Dikim Yapma	37
3.7. Ütüleme ve Kalite Kontrol	37
3.7.1. Ütüleme	37
3.7.2. Kalite Kontrol.....	38
UYGULAMA FAALİYETİ.....	39
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	45
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	46
CEVAP ANAHTARLARI.....	47

KAYNAKÇA	49
----------------	----

AÇIKLAMALAR

ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/MESLEK	Dekoratif Ev Tekstili
MODÜLÜN ADI	Dekoratif Örtüler-1
MODÜLÜN TANIMI	Dekoratif örtüler hazırlama ve dikim tekniklerinin verildiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ev tekstili kumaşları modülünü başarmış olmak
YETERLİLİK	Masa örtüsü ve peçete üretmek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında ev tekstilinde kullanılan dekoratif örtüleri dikmeye hazırlık yaparak masa örtüsü ve peçete dikebileceksiniz. Amaçlar 1. Dekoratif örtü dikmeye hazırlık yapabileceksiniz. 2. Masa örtüsü dikebileceksiniz. 3. Peçete dikebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Aydınlık ve temiz ortam Donanım: Atölye, bilgisayar, kütüphane, ev tekstili atölyeleri, ev tekstili katalogları, çalışma masası, sandalye, ütü, ütü masası ve yardımcı araç gereçler, kumaş örnekleri, süsleme örnekleri ve gereçleri vb.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan, her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modülün sonunda, size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Dekoratif örtüler evlerimizin en önemli parçalarındandır. Evlerimizi güzelleştirip özellik kazandırmak için kullandığımız dekoratif örtüler mekânlara estetik görünüm kazandırır.

Modüldeki faaliyetleri başarı ile tamamladığınızda günümüzde sektör olarak faaliyet gösteren ev dekorasyon alanının bir parçası olarak üreteceğiniz dekoratif örtüler ile ekonomik gelir sağlayarak aile ve ülke ekonomisine katkıda bulunabileceksiniz.

Bu modül ile elde edeceğiniz bilgilerle dekoratif örtülerle ilgili bilgi sahibi olabilecek ve bunları uygulayabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Dekoratif örtü dikmeye hazırlık konularında bilgi sahibi olabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yemek masası örtüleri ve standart ölçülerini araştırınız.
- Servis örtüleri ve standart ölçülerini araştırınız.
- Fiskos masa örtüleri ve standart ölçülerini araştırınız.
- Sehpa örtüleri ve standart ölçülerini araştırınız.
- Koltuk şalları ve standart ölçülerini araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. DEKORATİF ÖRTÜ DİKMEYE HAZIRLIK

1.1. Yemek Masası Örtüleri

Masa Örtüsünün tarihi tekerleğin keşfine kadar gitmektedir. Taşa veya yere serilen koyun, dana, geyik, hatta leopar gibi hayvanların derileri örtü olarak kullanılmaktaydı. Erken Tunç Çağı'nda deri ile birlikte kumaş kullanımına da başlanmıştır. Anadolu'da kumaş masa örtüsü kullanımı Asurlu tüccarların Anadolu'ya kumaş getirmesi ile başlamıştır.

Yemek masa örtüleri masa üzerinde sağlıklı ve konforlu bir yemeğin vazgeçilmezidir, yemek yenilen ortama kalite katar. Masa örtüleri;

- Masayı korur,
- Yenilen yemekler masa örtüsü üzerinde birikir, doğru talimatlarla yıkanan masa örtüleri ortamın hijyenini sağlar,
- Ortama estetik katar.

1.1.1. Kare Masa Örtüleri

Evlerimizin mutfak bölümlerinin vazgeçilmez parçalarındandır. Genelde 80x80, 90x90 120x120 ölçülerinde üretilen masalarda kullanılır.

Resim 1.1: Kare Masa Örtüsü

Resim 1.2: Kare Masa Örtüsü

Resim 1.3: Kare Masa Örtüsü

Resim 1.4: Kare Masa Örtüsü

1.1.2. Yuvarlak Masa Örtüleri

Genellikle 110cm çaptan başlar ve 220 cm çapa kadar değişen ölçüleri bulunmaktadır. Mevcut kumaşların en ölçülerinin 3 m'den fazla olmamasından dolayı çapı 220 cm ve üstü olan büyük yuvarlak masalarda tek parça kumaştan masa örtüsü dikimi mümkün olmayabilir. Ancak daha büyük ebatlı masa örtüleri için ek yapılabilir, isteğe göre model oluşturulabilir.

Resim 1.5: Yuvarlak masa örtüsü

Resim 1.6: Yuvarlak masa örtüsü

1.1.3. Oval Masa Örtüleri

Bu masa örtüleri dikdörtgen ve oval masalarda tercih edilmektedir. Kumaş üzerine dantel, gipür, hazır harçlar vb. tamamlayıcı gereçler ile çalışılmış örnekler bulunmaktadır.

Resim 1.7: Oval masa Örtüsü

Resim 1.8: Oval Masa Örtüsü

1.1.4. Dikdörtgen Masa Örtüleri

Genellikle 80x120, 90x140, 110x140, 110x160 ölçülerinde üretilen masalarda kullanılır.

Resim 1.9: Dikdörtgen masa örtüsü

Resim 1.10: Dikdörtgen masa örtüsü

Resim 1.11: Dikdörtgen masa örtüsü

Resim 1.12: Dikdörtgen masa örtüsü

1.2. Servis Örtüleri

Servis örtüleri kendi aralarında iki gruba ayrılmaktadır. Bunlar; peçeteler ve Amerikan servis örtüleridir.

1.2.1. Peçeteler

Peçete; yemekte giysiyi korumak, ağız silmek için kullanılan ince, yumuşak kâğıt veya kumaş parçasıdır. Şık bir sofranın, ya da incelikle düşünülmüş bir davetin olmazsa olmazı peçetelerdir. Peçeteler günümüzde sayısız desen ve çeşitte üretilmektedir.

1.2.1.1. Yapıldıkları Malzemeye Göre Peçete Çeşitleri

- **Kumaş peçeteler**, masa örtülerinde olduğu gibi pamuklu, keten, pamuk-keten karışımı veya pamuk terilen karışımı kumaşlardan yapılır. Peçete yapımında kullanacağımız kumaşta, sıvıları emicilik özelliğinin yanı sıra kolay temizlenebilir ve kalıcı şekil alabilir özelliklerinin de olmasına dikkat edilmelidir. Kumaş peçetelerde, temizliğin de simgesi olan beyaz renk kullanılır. Örtülerin renkli olması durumunda peçetelerin de aynı renkte olması, masa dekorasyonu açısından önemlidir.
- **Kâğıt peçeteler**, kâğıttan yapılan tek veya çok katlı peçetelerdir. Yemek masalarına nazaran daha çok kokteyllerde ve orta sınıf yiyecek içecek işletmelerinde kullanılır. Kâğıt peçeteler, el ve ağız silmek için kumaş peçete yerine veya birlikte kullanılır. Renk olarak beyaz yaygındır, renkli ve desenli olabilir. Bazı işletmeler peçete üzerine kendi armalarını bastırır. Kâğıt peçeteler, boyut olarak kare biçimli 15 x 15 cm veya 20 x 20 cm olabilir. Peçeteler, misafirlere üçgen şeklinde ikiye katlanmış olarak ekmekek tabağı ya da özel peçetelik içinde sunulur.

1.2.1.2. Kullanıldıkları Yere Göre Peçete Çeşitleri

Kumaş peçeteler, kullanıldıkları yere, zamana göre farklı isim alır. Bunlar;

- **Yemek peçeteleri**, kişilerin öğle ve akşam yemeklerinde sofraya örtüsünü ya da giysiyi korumak, ağız kurulamak için kullandıkları kâğıt ya da kumaş peçetelerdir.
- **Kahvaltı ve çay peçeteleri**, kahvaltı ve çay saatlerinde kullanılan kumaş peçetelerdir.
- **Servis (garson) peçeteleri**, garsonların servis sırasında işlerini daha kolay yapabilmeleri için kullandıkları peçetelerdir.
- **Tepsi (manşet) peçeteleri**, tepsiye konulan malzemelerin kaymasını ve tepsilerin kirlenmesini önlemek amacıyla kullanılan peçetelerdir. Ayrıca servis esnasında tepsinin daha hoş görünmesine de katkıda bulunur.

Resim 1.13: Peçete

Resim 1.14: Peçete

Resim 1.15: Peçete

Resim 1.16: Peçete

Resim 1.17: Peçete

Resim 1.18: Peçete

1.2.2.Amerikan Servis Örtüleri

Amerikan servis örtüleri günümüzde yemekte kullanılan en önemli parçalardandır. Örtülerin keçeden, kumaştan, kâğıttan yapılan çeşitleri bulunmaktadır. Kâğıttan yapılan Amerikan servisler genellikle restoranlarda kullanılan tek kullanımlık olanlardır.

Resim 1.19: Amerikan servis

Resim 1.20: Amerikan Servis

Resim 1.21: Amerikan Servis

1.3. Fiskos Masa Örtüleri

Fiskos örtüler takım içerisinde yer aldığı gibi tek olarak ta üretimi yapılan örtülerdir. Örtü uzunluklarında isteğe bağlı olarak farklılıklar olmaktadır. Mobilya ayaklarında estetik bir görünüm varsa kısa modeller tercih edilir. Çoğunlukla fiskos örtüler büyük çalışılarak yere kadar sarkıtılır, isteğe göre üzerine küçük kare örtüler kullanılabilir. Fiskos masası ölçüleri

55– 60 cm çapındadır. Bu örtüler; dantel (tığ, beş şiş, firkete vb.), iğne oyası, çeşitli işlemler, dökümlü ve organze kumaşlardan yapılabilir.

Resim 1.22:Fiskos Masa Örtüleri

1.4. Sehpa Örtüleri

Sehpa örtüleri, orta sehpanın şekline bağlı olarak kare, dikdörtgen, yuvarlak, oval şeklinde çalışılır. Salon takımında parçaların bütünlüğü önemli olduğundan sehpa örtüleri üretim öncesi belirlenen teknikte, masa örtüsü ve diğer parçalar gibi çalışılır. Sehpa örtüleri bir orta, iki küçük sehpa örtüsü olmak üzere üç parçadan meydana gelir.

Sehpa örtüsü ölçüleri; sehpa büyüklüğüne, moda ve zevke göre değişir. Standart sehpa ölçüsü yoktur. Sehpaların yüzeyleri ölçülür, kenarlardan içe girerek yeni bir ölçü belirlenir. Bu sehpa örtüsünün bitmiş ölçüsüdür. Sehpa üzerindeki örtü kenarlarından orta sehpa da 10–15 cm, küçük sehpalarda ise 10 cm boşluk kalması yeterlidir.

Küçük sehpa örtülerinde, seri üretimde genelde 33x33 cm veya 35x35 cm olarak yapılmaktadır. Sehpa örtüsü ölçülerine katlama payları da ilave edilerek kumaş kesimi yapılır. Kenarlarına zevkimize göre süsleme tekniği uygulayabiliriz. Örtü kenarları köşe çalışılarak, antika, overlok veya kenar harçları ile temizlenip süslenebilir

Resim 1.23: Sehpa örtüleri

Resim 1.24: Sehpa Örtüsü

Resim 1.25: Sehpa Örtüsü

1.5. Koltuk Şalları

Günümüzde insanlar yaşamlarının çoğunu içinde geçirdikleri evlerinin rahat, kullanışlı ve güzel olmasını isteyerek kendilerine özgü ortamlar yaratmaktadır. Yaşadıkları yerde düzenleme yaparken yerleştirilen temel bir eşyanın kullanışlı olması, görsel olarak güzel görünmesi ve süslenmesi ile birlikte ortama canlılık katacak fonksiyonel ve dekoratif özellikte aksesuarlar ilave etmektedirler. Koltuk şalları evlerimizin dekorasyonunda kullandığımız en önemli aksesuarlardandır.

Resim 1.26: Koltuk şalı

Resim 1.27: Koltuk şalı

Resim 1.28: Koltuk şalı

Resim 1.29: Örgü koltuk şalı

1.6. Ürün Listesi Oluşturma

- **Salon takımları;** 1 adet masa örtüsü, 1 adet fiskos masa örtüsü, 1 adet sehpa örtüsü, 1 adet dikdörtgen örtü, isteğe göre 6, 8 veya 12 adet peçete yapılabilir.
- **Oturma odası takımları;** 1 adet fiskos masa örtüsü, isteğe göre 6, 8 adet peçete, zigon sehpa örtüsü 1 veya 3 adet isteğe göre yapılabilir.
- **Mutfak takımları;** 1 adet masa örtüsü, 1 adet buzdolabı örtüsü, 1 adet fırın örtüsü, isteğe göre 8 veya 12 adet peçete, yine isteğe göre 6, 8 veya 12 adet servis peçetesi
- **Yatak odası takımları;** İsteğe göre 6 veya 8 adet peçete

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıda verilen bilgiler doğrultusunda yemek masası örtüleri konusunda araştırmalar yapıp dosya hazırlayınız.

➤ İşlem Basamakları	➤ Öneriler
➤ Yemek masası örtü çeşitlerini araştırınız.	➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz
➤ Çevrenizden masa örtüleri ile ilgili görsel materyaller bulunuz.	➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz. ➤ Çevrenizdeki çeyiz evlerinden ve mefruşat dükkanlarından faydalanabilirsiniz.
➤ Kare masa örtüleri ile ilgili bilgi toplayınız.	➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz.
➤ Kare masa örtüleri ile ilgili görsel materyaller bulunuz.	➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz. ➤ Çevrenizdeki çeyiz evlerinden ve mefruşat dükkanlarından faydalanabilirsiniz.
➤ Yuvarlak masa örtüleri ile ilgili bilgi toplayınız.	➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz.
➤ Yuvarlak masa örtüleri ile ilgili görsel materyaller bulunuz.	➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz. ➤ Çevrenizdeki çeyiz evlerinden ve mefruşat dükkanlarından faydalanabilirsiniz.
➤ Oval masa örtüleri ile ilgili bilgi toplayınız.	➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz.
➤ Oval masa örtüleri ile ilgili görsel materyaller bulunuz.	➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz. ➤ Çevrenizdeki çeyiz evlerinden ve mefruşat dükkanlarından faydalanabilirsiniz.

<ul style="list-style-type: none">➤ Dikdörtgen masa örtüleri ile ilgili bilgi toplayınız.➤	<ul style="list-style-type: none">➤ Görsel ve basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz.➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Dikdörtgen masa örtüleri ile ilgili görsel materyaller bulunuz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz.➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Topladığınız bilgi ve dokümanları dosya hâline getiriniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz.➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Masa Örtüsünün tarihi tekerleğin keşfine kadar gitmektedir. Taşa veya yere serilen koyun, dana, geyik, hatta leopar gibi hayvanların derileri örtü olarak kullanılmaktaydı.
2. () Yemek masa örtüleri masa üzerinde hijyenik ve konforlu bir yemeğin vazgeçilmezidir, yemek yenilen ortama kalite katar.
3. () Oval masa örtüleri dikdörtgen ve oval masalarda tercih edilmektedir. Kumaştan, dantelden ve kumaş dantel karışımından yapılmaktadır.
4. () Kare masa örtüleri genelde 50x50 ölçülerinde üretilen masalarda kullanılırlar.
5. () Peçete; yemekte giysiyi korumak, ağız silmek için kullanılan ince, yumuşak kâğıt veya kumaş parçasıdır.
6. () Yapıldıkları malzemeye göre peçeteler; yemek peçeteleri ve kahvaltı, çay peçeteleri olmak üzere ikiye ayrılır.
7. () Kâğıt peçeteler, boyut olarak kare biçimli olup 30 X 30 cm veya 40 X 40 cm olabilir.
8. () Sehpa örtüleri, orta sehpanın şekline bağlı olarak kare, dikdörtgen, yuvarlak, oval şeklinde çalışılır.
9. () Küçük sehpa örtülerinde; seri üretimde genelde 33x33 cm veya 35x35 cm olarak yapılmaktadır.
10. () Sehpa örtü kenarları köşe çalışılarak, antika, overlok veya kenar harçları ile temizlenip süslenebilir

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Masa örtüsü dikiminde kumaş seçimi, model seçimi, kumaş hesaplama, kesim yapma, süsleme yapma, dikim yapma, ütüleme ve kalite kontrol konularında bilgi sahibi olacaksınız.

ARAŞTIRMA

- Masa örtüsü dikiminde kumaş seçerken dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Model seçimi konusunda araştırma yapınız.
- Kumaş hesaplamada dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Kumaş kesiminde dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Masa örtüsünde kullanılan süsleme çeşitlerini araştırınız.
- Masa örtüsü dikerken dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Topladığınız bilgileri ve dokümanları rapor hâline getiriniz.
- Hazırladığınız raporu ve çalışmalarını sınıf ortamında arkadaşlarınızla tartışınız.

2. MASA ÖRTÜSÜ DİKME

2.1. Kumaş Seçme

Masa örtülerinde günümüzde tafta, ipek, grepsaten, tül, organze, şifon, keten, Bursa keteni, Ödemiş ipeği ve keteni gibi çeşitli dokumalar kullanılır. Kumaşlar satın alınacağı gibi önceden dokunmuş yöresel dokumalardan da tercih edilebilir. Seçilen kumaşlarda zevk ve bütçe ön planda tutulur. Süsleme tekniğine, kullanılacak yere ve kişiye göre kumaşın cinsi değişir. Kullanışlık, yıkanabilirlik, renk verme, işleme tekniğine uygun dokuma sıklığı kumaşlarda aranan özelliklerdendir. Masa örtülerinde pamuklu kumaş, pamuk ve polyester karışımı kumaş, polyester kumaş, suni deri, deri, kâğıt, tek kullanımlık nonwoven kumaşlar tercih edilmektedir.

- % 100 pamuk kumaş: Doğal liflerden üretildiği için görünüm ve dokunuş olarak oldukça kalitelidir. Ateşe karşı dayanıklılıkları yüksektir; geç tutuşur. Genel yangın hâlinde polyester kumaşlar kadar erken yanmadıkları ve polyester kumaşlar kadar duman çıkarmadıkları için ortamın güvenliğine de olumlu katkıları olur. Dezavantajları restaurant gibi sık kullanılan yerlerde özellikle yanlış ve sık yıkama uygulamaları neticelerinde çabuk yıpranıp deforme olmaları ve çekmeleridir. Kumaşın kalitesine göre % 30'a varan çekmeler görülebilir.

Resim 2.1: Pamuk kumaşlar

Resim 2.2: Pamuk kumaşlar

- **Pamuk ve polyester karışımli kumaş:** Pamuğun dokunuş sıklığı, polyesterin dayanıklılığının birleştiği kumaşlardır. Genelde %60 pamuk %40 polyester iplik karışımı ile uygulanır. Restaurant gibi yoğun ve zorlu kullanımlar için ideal kumaşlardır. Bu kumaşlar leke tutmama, geç tutuşma ve çekmeme gibi özelliklere sahiptir.

Resim 2.3: Kumaş örnekleri

Resim 2.4: Resim kumaş örnekleri

- **Polyester kumaş:** Polyester masa örtüsü kumaşı ucuzdur ve çekmezlik özelliğine sahiptir. Kahvehane, çay bahçesi ve üçüncü sınıf restoranlarda sıkça görülür. Dezavantajları ucuz görümlü olmaları, çok çabuk tutuşmaları ve yırtılma olasılıklarının yüksek olması olarak sıralanabilir.

Resim 2.5: Polyester kumaşlar

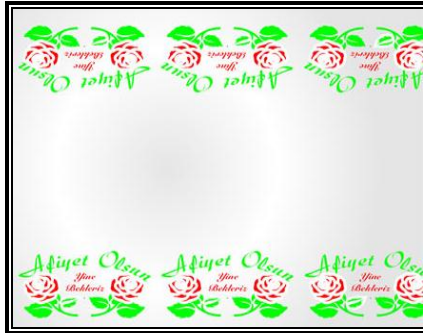

Resim 2.6: Polyester kumaş peçete

Resim 2.7: Polyester kumaş

- **Kâğıt masa örtüsü:** Masanın üstüne serilir. Kullanımları pratik ve ucuzdur. Masanın temiz kalmasını sağlar. Yıkama imkanı olmayan mekanlarda kullanılır.

Resim 2.8: Kâğıt masa örtüleri

2.2. Model Seçme

Masa örtüsü modelleri kullanılacakları yere ve masanın çeşidine göre farklılıklar göstermektedir. Masa örtüleri, salon takımlarının model özelliğini en iyi yansıtan parçasıdır. Masa

şekline ve büyüklüğüne uygun örtüler kullanılırsa hoş görünüm elde edilir. Bireyler zevklerine göre yuvarlak masada kare, karede yuvarlak, oval masada dikdörtgen örtü de kullanabilir.

2.3. Kumaş Hesaplama

Büyük masa örtülerinde ölçü alırken 25–30 cm kenarlardan sarkma payı ilave edilmelidir. Küçük masa örtülerinde masanın üzerinde, kenarlardan 15–20 cm içe girerek ölçüyü belirlemeliyiz. Sarkma payında kumaşın eni de önem taşımaktadır. Kumaş enine bağlı olarak sarkma payı az olabilir. Masa örtülerinde kenar katlama tekniğine göre katlama payını ilave etmek gerekir. Masa örtüsünde standart ölçü yoktur. Zevke, moda, masa modeline, büyüklüğüne göre ölçüler değişmektedir. Malzeme almadan önce takım parçalarının büyüklük ve sayıları belirlenmeli, kenar katlama tekniğine uygun katlama payı hesaplandıktan sonra kumaş alınmalıdır.

2.4. Kesim Yapma

Boyutları hesaplanan masa örtüsü kenar katlama payları da düşünülerek kesilir. Kesimden önce kenar temizleme çeşidi belirlenmeli ve ona göre kesim yapılmalıdır.

2.5. Süsleme Yapma

Masa örtüsü süslemesinde gereken malzemeler; püskül, pul ve boncuklar, işleme malzemeleri, hazır gereçler ve benzeridir. Süsleme tekniğine uygun malzeme temin ederken ne kadar tüketileceği tespit edilmelidir. Günümüzde süslemelerde farklı tasarımlara ve sınırsız malzeme çeşitliliğine rastlanmaktadır. Masa örtülerinde en çok kullanılan süsleme teknikleri şunlardır: örgü tekniği, işleme tekniği ve hazır gereçlerle süsleme.

- **Örgü tekniği ile süsleme:** Tığ oyası, iğne oyası, beş şiş danteli (triko danteli), firkete gibi teknikler ayrı ayrı veya karma şekilde uygulanmaktadır. Ayrıca belirli ölçülerde kesilmiş kumaşların çevresi tığlanır. Aralara tığ danteli uygulanarak birleştirilir.

Resim 2.9: Örgü tekniği ile süsleme

Resim 2.10: Tığ örgü tekniği ile süsleme

Resim 2.11: Örgü tekniği ile süsleme

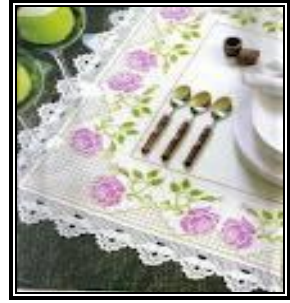
- İşleme tekniği ile süsleme: El, makine ve sanayi nakışları uygulanır. Basit nakış iğneleri, applike, gölge işi, çin iğnesi, beyaz iş, Maraş işi, Türk işi, Antep işi, antika ve ajur gibi teknikler masa örtülerinde kullanılan tekniklerdir.

Resim 2.12: Basit nakış tek. örtü

Resim 2.13: Maraş işi örtü

Resim 2.14: Kanava işi örtü

- Hazır gereçlerle süsleme: Bu yöntemle yapılan süsleme, diğer süsleme tekniklerine göre daha kolaydır. Gereçlerin seçiminde, kullanılacağı yere ve amaca uygun olmasına özen gösterilmelidir. Bunlar çeşitli dantel, fisto, gipür, dantel, sutaşı, harç, kordela, kordon, saçak, püskül, düğme ve benzeri malzemelerdir. Günümüzde dantel ve harçlar çok zarif, şık ve zengin çeşitlilikte üretilmektedir.

Resim 2.15: Harç ile süsleme

Resim 2.16: Pul ve boncuk süsleme

Resim 2.17: Dantel ile süsleme

2.6. Dikim yapma

Masa örtüsünün dikiminde kumaşa uygun renkte iplik kullanılmalıdır. Dikişin düzgün ve muntazam olmasına dikkat edilmelidir.

2.7. Ütüleme ve Kalite Kontrol

2.7.1. Ütüleme

Ütüleme işlemi ürünün yüzeyini düzelterek göze hoş görünmesini sağlar. Ütülemede kullanılan araç gereçler; ütü, ütü bezi, su kabı, ütü masasıdır. Ütülemede kumaşların ham maddesine, dokuma özelliğine ve süsleme tekniğine dikkat edilmelidir.

- **Kumaşların hammaddesine göre;** hayvansal, bitkisel, sentetik ve madensel liflerden yapılan kumaşlar; ketenler 210–220 derece, ipek ve yün 160 derece, pamuk 180 derecede ütülenmelidir. Pamuklu kumaşlar hafif nemli olarak yünlü kumaşlar hafif nemli ütü bezi ile ve kızgın ütü ile ütülenmelidir. Naylon kumaşlar ılık ütü ile ince kumaşlar ve danteller ise sıcak ütü ile ütülenmelidir.
- **Kumaşların dokuma özelliğine göre;** kumaş yüzeylerinin havlı olması ütü yapma tekniğini de etkiler. Bu tür kumaşların yüzeyine doğrudan ütü sürülmez, tersinden veya ütü bezinin üzerinden sıcak ütü basılır.
- **Süslemesine çeşidine göre;** masa örtüsü işleme tekniği uygulanarak süslenmiş ise tersinden ve ütü bezi kullanarak ütülenmelidir. Örgü tekniği ile süslemede kullanılan ipliğin cinsi göz önünde bulundurularak ütü yapılmalıdır. Hazır gereçlerle süslemede kullanılan gerecin çeşidi göz önünde bulundurularak ütüleme işlemi uygulanmalıdır.

Ütüleme yaparken dikkat edilecek teknik esaslar şunlardır:

- Kumaşı boy ipliği yönünde ütüleme,
- Ütü ısısının kumaş cinsine göre ayarlanması,
- Ütü ağırlığının kumaşa verilmemesi,

- Pamuk, keten gibi sık dokunuşlu kumaşlarda kaydırarak, diğerlerinde aşağıdan yukarı kaldırıp indirerek hareket ettirilmesi,
- Ütü bezi kullanılması,
- İğne üzerine ütü basılmaması,
- Teyel üzerine ütünün hafif basılması.

2.7.2. Kalite Kontrol

Kalite kontrol; kalite isteklerini sağlamak için kullanılan uygulama istekleri ve faaliyetleridir. Hataları tespit eder ve üretilen ürünün standartlara uygun olup olmadığını belirler. Kalite kontrolün amacı; uyulması gereken kurallar ile ürün arasındaki farklılıkları tespit etmek, üretim sonucu ortaya çıkan ürünlerin kullanım uygunluğunu belgelemektir. Hatalı ürünlerin düzeltilmesi veya yenilenmesidir.

Kalite kontrol yapılırken şu hususlara dikkat edilir:

- Ürünün ölçülerine uygunluğu,
- Alt ve üst yüzeylerde iplik temizliği,
- Oluşan lekeleri giderme,
- Dikiş düzgünlüğü.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak dikdörtgen masa örtüsü dikiş.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Uygun çalışma ortamı hazırlayınız.➤ Malzemeleri hazırlayınız. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Malzemelerinizi eksiksiz hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşınızı masa örtünüzün ölçülerine uygun bir şekilde kesiniz. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşın kenarlarındaki eğrilikleri düzeltmek için iplik çekebilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaş kenarlarının atmaması için overlok çekiniz. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Kenarın düzgün ve oyuntusuz olmasına dikkat ediniz.

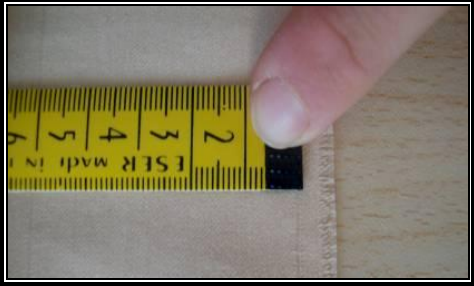

<p>➤ Kumaş kenarlarını iki cm. den kıvrınız.</p> 	<p>➤ Kenar kıvrımlarının eşit olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Kıvrıdığınız kısmı toplu iğne ile tutturunuz.</p> 	<p>➤ Çelik toplu iğne kullanınız.</p>
<p>➤ Köşeleri de yine aynı şekilde 2cm'den birbiri üzerine gelecek şekilde kıvrınız.</p> 	<p>➤ Köşe kıvrımlarının düzgün olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Kıvrıdığınız kısmı toplu iğne ile tutturunuz.</p> 	<p>➤ Temiz ve düzenli çalışınız.</p>
<p>➤ Kumaş kenarına geçireceğiniz harcıyı katladığınız kısmın üzerine gelecek şekilde yerleştiriniz.</p>	<p>➤ Temiz ve düzenli çalışınız.</p>

	
<p>➤ Harcın kaymaması ve sabitlenmesi için üzerinden teyelleyniz.</p> 	<p>➤ Teyel yaparken renkli iplik kullanabilirsiniz.</p>
<p>➤ Kenar harcının üzerinden makinede düz dikiş geçiniz.</p> 	<p>➤ Dikişlerin düzgün olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Masa örtüsünü tamamlayınız.</p> 	<p>➤ Son kontrollerinizi yapınız.</p>

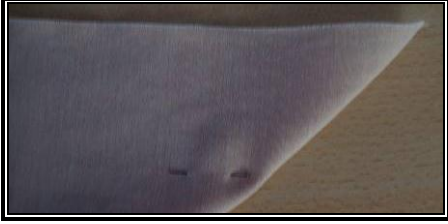

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak kare masa örtüsü dikiş.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Uygun çalışma ortamı hazırlayınız.➤ Malzemeleri hazırlayınız.➤ Masa örtünüzün ölçülerini belirleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Malzemeleri eksiksiz olmasına dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşın kenarlarındaki eğrilikleri düzeltmek için masa örtünüzün ölçülerine uygun bir şekilde iplik çekiniz.➤ İplik çektiğiniz kısımdan kesiniz. 	<ul style="list-style-type: none">➤ İplik çekerken ipi koparmamaya çalışınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Köşe çevirme işlemi için ölçülerinizi belirleyiniz. Bu örtünün köşe ölçüleri; 0,5 cm ve 5 cm'dir.➤ Örtü kenarından içe doğru kıvrıma payı için 0,5 cm'den iplik çekiniz. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Net ve temiz çalışınız.

<p>➤ 0,5 cm'den kumaşın iç kısmına doğru 5 cm ölçerek işaretleyiniz.</p> 	<p>➤ Ölçü alımında dikkatli olunuz.</p>
<p>➤ İşaretlediğiniz kısımdan iplik çekiniz.</p> 	<p>➤ İplik çekerken dokuma yönüne dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Örtünün süslemesi makine nakışları olacağı için işleme yapılacak köşenin ölçülerini alınız.</p> 	<p>➤ Ölçü alımında dikkatli olunuz.</p>
<p>➤ Ölçü aldığınız kısmı ütü ile netleştiriniz.</p>	<p>➤ Ütünün ısısına dikkat ediniz.</p>

	
<p>➤ Kumaşı kasnağa geriniz.</p> 	<p>➤ Kumaşın gergin olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Nakışın düzgün olması ve net durması için kumaşın tersine kâğıt tela yapıştırınız.</p> <p>➤ Kasnak üzerinde ütüleme daha rahat olacağı için tercih edebilirsiniz.</p> 	<p>➤ Telayı yapıştırırken kumaşı büzdürmeyiniz.</p>
<p>➤ Makinenizi ayarlayınız.</p> <p>➤ Makinenizde işlemenizi yapınız.</p> 	<p>➤ İşleme işlemi bittikten sonra köşeye başlayınız.</p> <p>➤ Temiz düzenli çalışınız.</p>

<p>➤ Kumaşı iplik çektiğiniz kısımlar üst üste gelecek şekilde ikiye katlayınız ve kaymaması için iğneleyiniz.</p> 	<p>➤ Köşelerin eşit olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Kumaşın köşesini üçgen olacak şekilde geriye doğru çeviriniz.</p> 	<p>➤ Kaymaması için çevirdiğiniz kısmı iğneleyiniz.</p>
<p>➤ Kıvrıdığınız kısmın kat yerinden makine dikişi geçiniz.</p> 	<p>➤ Dikişlerin düzgün olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Köşenin makine dikişini tamamlayınız.</p> 	<p>➤ Dikişlerin düzgün olmasına dikkat ediniz.</p>

<p>➤ Makine dikişine 0,5 cm'lik pay bırakarak köşeyi kesiniz.</p> 	<p>➤ Keserken ölçüye dikkat ediniz.</p>
<p>➤ 0,5 cm'lik payın ikiye ayrılabilmesi için köşenin üst kısmını makasla çitlatınız.</p> 	<p>➤ Keserken dikiş kesmemeye dikkat ediniz.</p>
<p>➤ 0,5 cm'lik parçayı ikiye ayırarak tırnak ütüsü yapınız.</p> 	<p>➤ Kenarların düzgün olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Köşeyi çeviriniz.</p>	<p>➤ Köşelerin düzgün olmasına dikkat ediniz.</p>

	
<p>➤ Köşenin kaymaması için toplu iğne ile iğneleyiniz.</p> 	<p>➤ Köşelerin düzgün olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ 0,5 cm'den iplik çektiğiniz kısmı içe doğru katlayarak 5 cm'den iplik çektiğiniz yerin üzerine getiriniz ve toplu iğne ile tutturunuz.</p> 	<p>➤ Kenar eşitliğine dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Kumaşın yüzünden 5 cm'lik iplik çektiğiniz yerden piko yapınız.</p>	<p>➤ Kenar kıvrımlarının uç kısmıyla örtü üzerine gelecek şekilde yapınız.</p>

➤ Örtüyü tamamlayınız.

➤ Son kontrollerini yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Kullanışlık, yıkanabilirlik, renk vermeme, işleme tekniğine uygun dokuma sıklığı kumaşlarda aranan özelliklerdendir.
2. () Yüzde yüz pamuklu kumaştan üretilen masa örtüleri ortamı çok ışılatır. Doğal liflerden üretildiği için görünüm ve dokunuş olarak oldukça kalitelidir.
3. () Pamuk ve Polyester karışımı kumaşlar; leke tutmama, geç tutuşma ve çekmeme gibi özelliklere sahiptir.
4. () Polyester masa örtüsü kumaşı pahalıdır ve çekme özelliğine sahiptir.
5. () Büyük masa örtülerinde ölçü alırken 35–40 cm kenarlardan sarkma payı ilave edilmelidir.
6. () Ütüleme işlemi ürünün yüzeyini düzelterek, göze hoş görünmesini ve kumaşın sağlamlaşmasını sağlar.
7. () Naylon kumaşlar sıcak ütü ile ince kumaşlar ve danteller ise ılık ütü ile ütülenmelidir.
8. () Ütülemede kumaşların hammaddesine, dokuma özelliğine ve süsleme tekniğine dikkat edilmelidir.
9. () Kalite kontrol; kalite isteklerini sağlamak için kullanılan uygulama istekleri ve faaliyetleridir. Hataları tespit eder ve üretilen ürünün standartlara uygun olup olmadığını belirler.
10. () Kumaş yüzeylerinin havlı olması ütü yapma tekniğini de etkiler. Bu tür kumaşların yüzeyine doğrudan ütü sürülmez, tersinden veya ütü bezinin üzerinden sıcak ütü geçirilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Peçete dikiminde kumaş seçimi, model seçimi, kumaş hesaplama, kesim yapma, süsleme yapma, dikim yapma, ütüleme ve kalite kontrol konularında bilgi sahibi olacaksınız.

ARAŞTIRMA

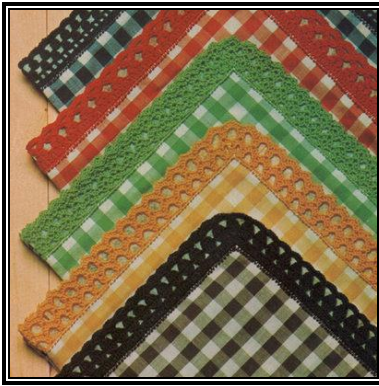
- Peçete dikiminde kumaş seçerken dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Model seçimi konusunda araştırma yapınız.
- Kumaş hesaplama dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Peçetede kullanılan süsleme çeşitlerini araştırınız.
- Topladığınız bilgileri ve dokümanları rapor hâline getiriniz.
- Hazırladığınız raporu ve çalışmalarını sınıf ortamında arkadaşlarınızla tartışınız.

3. PEÇETE DİKİMİ

Peçeteler yemek esnasında kullanılan kumaş veya kâğıttan yapılmış servis araçlarıdır. Peçeteler ayrıca dize serilerek elbiseye yemek ve içeceklerin dökülmesini önler. Peçetelere çeşitli şekiller verilerek masanın daha güzel ve estetik görünmesine de katkıda bulunur.

3.1. Kumaş Seçme

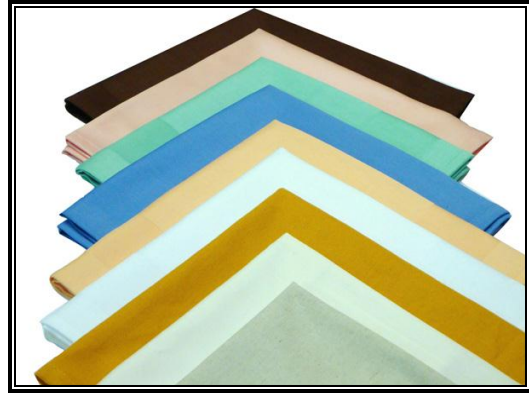
Peçeteler genellikle 6'lı ve 12'li setler hâlinde satılır. En kaliteli kumaş peçeteler iplik sayısı yüksek ve keten pamuk karışımı peçetelerdir. İşlemeli kumaş peçeteler özel davetlerin vazgeçilmezidir. Peçeteler kullanıldıkları yere göre ayrılmaktadır ve kumaş seçiminde de bu özelliğe dikkat edilmelidir.

Resim 3.1: Piti kareli peçeteler

Resim 3.2: Pamuklu kumaş peçeteler

Resim 3.3: Polyester peçeteler

Resim 3.4: Polyester ve pamuklu peçete

- **Yemek peçeteleri;** işletmenin sınıfına ve servisin kalitesine göre keten, pamuklu veya teri-koton kumaşlardan yapılır. Yemek peçetelerinde, emicilik, tutuculuk ve kolay temizlenebilirlik gibi özellikler bulunmalıdır. Ayrıca, dekoratif amaçlı kullanılan kumaş peçetelerin kolay şekil alabilme özelliğine de sahip olması gerekir. Peçetelerin rengi masa örtüleri ve salonun diğer tefrişi ile uyumlu olmalıdır. İşletmelerde ağırlıklı olarak beyaz renk seçilirken açık tonlarda renkli olanlar da kullanılmaktadır.

Resim 3.5: Katlanmış peçete

Resim 3.6: Keten peçete

Resim 3.7: Katlanmış peçete

Resim 3.8: Katlanmış peçete

- **Kahvaltı ve çay peçeteleri;** keten, pamuklu veya teri-koton kumaşlardan yapılır.

Resim 3.9: Dantelli peçete

Resim 3.10: İşleme peçete

Resim 3.11: Dantelli peçete

- **Servis (garson) peçeteleri;** beyaz renkli pamuklu ya da keten kumaştan yapılan peçetelerdir.

Resim 3.12: Servis peçete

Resim 3.13: Servis peçete

- **Tepsi (manşet) peçeteleri;** elde üretilen pek çok çeşitleri bulunmaktadır. Günümüzde kullanım kolaylığı vermesi açısından kâğıt olanlar (dolly) kullanılmaktadır, hem desenli olmaları hem de çeşitli ebatlarda olmaları sebebiyle kullanımı oldukça yaygındır.

Resim 3.14: Örgü tepsi peçete

Resim 3.15: Örgü ve kumaş tepsi peçete

Resim 3.16: Renkli kâğıt peçete

3.2. Model Seçme

Peçete yemek masalarının vazgeçilemeyen unsurlarındandır. Model seçiminde; kullanılacak kenar temizleme çeşidi, kullanılacağı yer ve kullanılacak kumaş cinsi göz önünde bulundurulmalıdır.

3.3. Kumaş Hesaplama

Kumaş peçeteler kullanım alanlarına göre farklı ebatlarda olabilir. İçecek peçetesi genellikle karedir, içecek ve ordövrler servis edilirken kullanılır. Öğle yemeğinde kullanılan kumaş peçeteler birkaç santim daha büyük, akşam yemeği için kullanılan kumaş peçeteler ise diğerlerinden de büyüktür. Kumaş peçetelerin ebatları en az 35x35 cm olmalıdır. Peçete kullanımındaki mantık; ne kadar fazla yemek varsa o kadar yemek dökülme riski olduğudur, bu nedenle de büyük peçeteye ihtiyaç duyulacağıdır.

3.4. Kesim Yapma

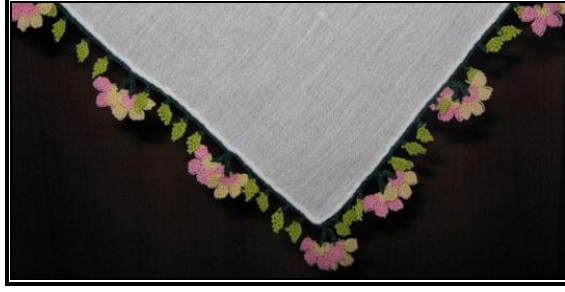
- **Yemek peçeteleri;** boyut olarak kare biçimli olup 45 X 45 cm ile 60 X 60 cm arasında değişebilmektedir. Bunların en kullanışlı olanları, 50 X 50 cm boyutlarında olanlardır. Bu ölçülere uygun kesim yapmaya dikkat edilir.
- **Kahvaltı ve çay peçeteleri;** kahvaltı servisinde kullanılan servis araçlarında olduğu gibi kahvaltı ve çay peçetelerinin boyutları yemek peçetelerine göre biraz daha küçüktür. Genellikle, 35 X 35 cm ile 40 X 40 cm boyutları arasında olur. Kumaş kesiminde dikkat edilmelidir.
- **Servis (garson) peçeteleri;** 60 X 60 cm boyutlarında olan peçetelerdir.
- **Tepsi (manşet) peçeteleri;** ebatları kullanılacağı tepsinin boyutlarına göre değişmektedir. Ölçü belirledikten sonra kumaş kesimi yapılır.

3.5. Süsleme Yapma

Peçete süslemesinde gereken malzemeler; püskül, pul ve boncuklar, işleme malzemeleri, hazır gereçler ve benzeridir. Süsleme tekniğine uygun malzeme temin ederken ne kadar tüketileceği tespit edilmelidir. Günümüzde moda ve gelişen endüstrinin etkisiyle süslemelerde

farklı tasarımlara ve sınırsız malzeme çeşitliliğine rastlanmaktadır. Peçetelerde kullanılan süsleme teknikleri şunlardır:

- **Örgü tekniği ile süsleme;** tığ oyası, iğne oyası, beş şiş danteli (triko danteli), firkete gibi teknikler ayrı ayrı veya karma şekilde uygulanarak peçete kenarlarının süslemesi yapılmaktadır.

Resim 3.17: İğne oyası süsleme

Resim 3.18: Firkete örgü ile süsleme

Resim 3.19: Tığ örgü ile süsleme

- **İşleme tekniği ile süsleme;** el nakışı, makine nakışı ve sanayi nakışları ile uygulamalar yapılabilir. Basit nakış iğneleri, applike, gölge işi, çin iğnesi, beyaz iş, Maraş işi, Türk işi, Antep işi, antika ve ajur gibi teknikler peçetelerde kullanılan tekniklerdir.

Resim 3.20: Çin iğnesi peçete

Resim 3.21: Çin iğnesi peçete

Resim 3.22: Makine nakışı

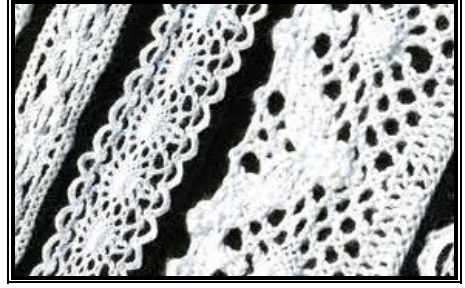
- **Hazır gereçlerle süsleme;** bu yöntemle yapılan süsleme, diğer süsleme tekniklerine göre daha kolaydır. Bunlar çeşitli dantel, fisto, gipür dantel, sutaşı, harç, kordela, kordon, saçak, püskül, düğme ve benzeri malzemelerdir. Günümüzde dantel ve harçlar çok zarif, şık ve zengin çeşitlilikte üretilmektedir.

Resim 3.23: Gipür

Resim 3.24: Sutaşı süsleme

Resim 3.25: Dantel süsleme

Resim 3.25: Değişik gereçlerle süsleme

3.6. Dikim Yapma

Peçete dikiminde kumaşa uygun renkte iplik kullanılmalıdır. Dikişin düzgün ve muntazam olmasına, ölçülerinin bozulmamasına dikkat edilmelidir. Elde ve makinede dikim teknikleri uygulanabilir.

3.7. Ütüleme ve Kalite Kontrol

3.7.1. Ütüleme

Ütüleme işlemi ürünün yüzeyini düzelterek göze hoş görünmesini sağlar. Ütülemede kullanılan araç gereçler; ütü, ütü bezi, su kabı, ütü masasıdır. Ütülemede kumaşların ham maddesine, dokuma özelliğine ve süsleme tekniğine dikkat edilmelidir.

- **Kumaşların hammaddesine göre;** hayvansal, bitkisel, sentetik ve madensel liflerden yapılan kumaşlar; ketenler 210–220 derece, ipek ve yün 160 derece, pamuk 180 derecede ütülenmelidir. Pamuklu kumaşlar hafif nemli, yünlü kumaşlar hafif nemli ütü bezi ile ütülenmelidir. Naylon kumaşlar ılık ütü ile ince kumaşlar ve danteller ise sıcak ütü ile ütülenmelidir.
- **Kumaşların dokuma özelliğine göre;** kumaş yüzeylerinin havlı olması ütü yapma tekniğini de etkiler. Bu tür kumaşların yüzeyine doğrudan ütü sürülmez, tersinden veya ütü bezinin üzerinden sıcak ütü geçirilir.

- **Süslemesine çeşidine göre;** peçete işleme yöntemiyle süsleniyse tersinden ve ütü bezi kullanarak ütülenmelidir. Örgü tekniği ile süslemede örgüde kullanılan ipliğin cinsi göz önünde bulundurularak ütü yapılmalıdır. Hazır gereçlerle süslemede de yine kullanılan gerecin çeşidine göre ütülenmelidir.

Ütüleme yaparken dikkat edilecek teknik esaslar şunlardır:

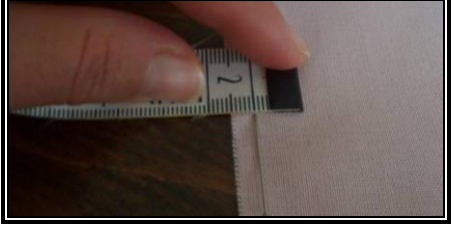
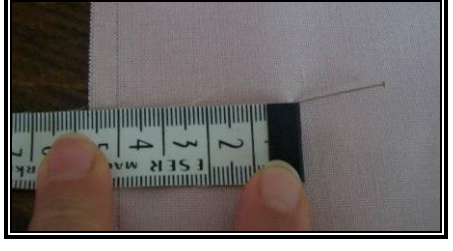
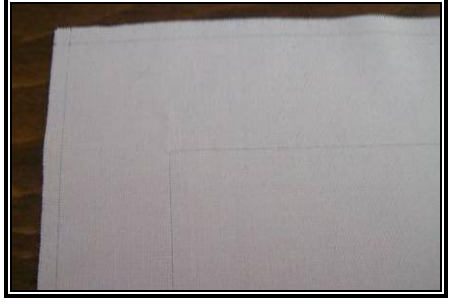
- Kumaşın boy ipliği yönünde ütülenmesi,
- Ütü ısısının kumaş cinsine göre ayarlanması,
- Ütü ağırlığının kumaşa verilmemesi,
- Pamuk, keten gibi sık dokunuşlu kumaşlarda kaydırarak, diğerlerinde aşağıdan yukarı kaldırıp indirerek hareket ettirilmesi,
- Ütü bezi kullanılması,
- İğne üzerine ütü basılmaması,
- Teyel üzerine ütünün hafif basılması.

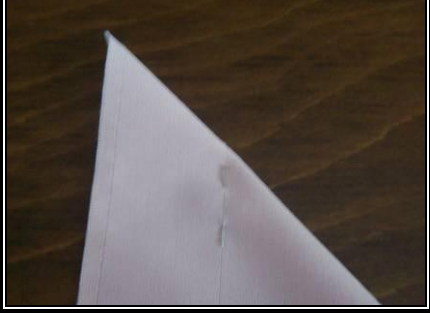
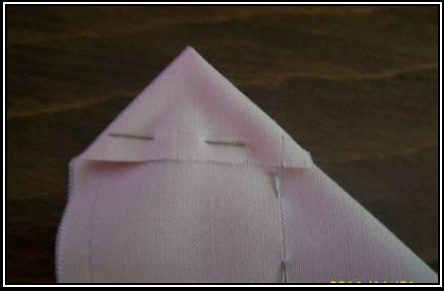

3.7.2. Kalite Kontrol

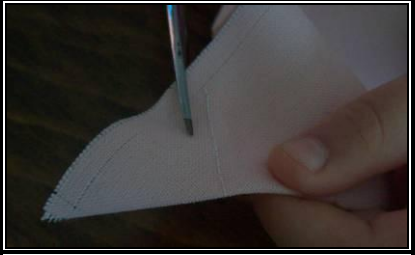

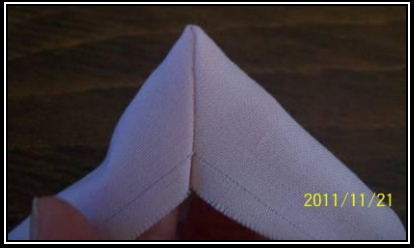
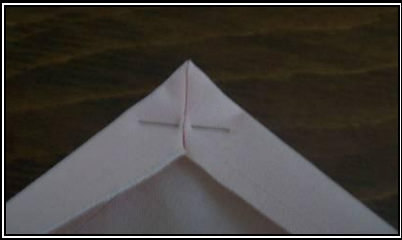
Kalite kontrol, kalite isteklerini sağlamak için kullanılan uygulama istekleri ve faaliyetleridir. Hataları tespit eder ve üretilen ürünün standartlara uygun olup olmadığını belirler. Kalite kontrolün amacı; uyulması gereken kurallar ile ürün arasındaki farklılıkları tespit etmek, üretim sonucu ortaya çıkan ürünlerin kullanım uygunluğunu belgelemektir. Hatalı ürünlerin düzeltilmesi veya yenilenmesidir.

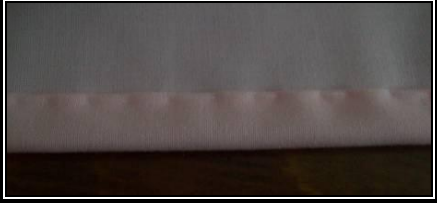

Kalite kontrol yapılırken şu hususlara dikkat edilir:

- Ürünün ölçülerine uygunluğu,
- Alt ve üst yüzeylerde iplik temizliği,
- Oluşan lekeleri giderme,
- Dikiş düzgünlüğü.

	
<p>➤ Örtü kenarından içe doğru kıvrıma payı için 0,5 cm'den iplik çekiniz.</p> 	<p>➤ Kenar ölçülerinin eşit olmasına dikkat etmek</p>
<p>➤ 0,5 cm'den kumaşın iç kısmına doğru 4 cm ölçerek işaretleyiniz.</p> 	<p>➤ Ölçülere dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Kumaşın 0,5 cm ve 4 cm'den iplik çekilmiş hâli</p> 	<p>➤ Kontrol yapınız.</p>

<p>➤ Kumaşı iplik çektiğiniz kısımlar üst üste gelecek şekilde ikiye katlayınız ve kaymaması için iğneleyiniz.</p> 	<p>➤ Köşelerin tam olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Kumaşın köşesini üçgen olacak şekilde geriye doğru çeviriniz.</p> 	<p>➤ Kaymaması için çevirdiğiniz kısmı iğneleyiniz.</p>
<p>➤ Kıvrıdığınız kısmın kat yerinden elde veya makinede dikişiniz.</p> 	<p>➤ Dikişlerin düzgün olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Köşenin dikim işlemini tamamlayınız.</p> 	<p>➤ Dikişleri kontrol ediniz.</p>

<p>➤ Makine dikişinin 0,5 cm üstünden kesiniz.</p> 	<p>➤ Kesim yaparken dikkatli olunuz.</p>
<p>➤ 0,5 cm'lik kısmın köşesini makasla çıttınız. ➤ 0,5 cm'lik parçayı ikiye ayırarak tırnak ütüsü yapınız.</p> 	<p>➤ Tırnak ütüsü ile köşelerin düzgün olmasını sağladığını unutmayınız.</p>
<p>➤ Köşeyi çeviriniz.</p> 	<p>➤ Köşelerin eşit olup olmadığını kontrol ediniz.</p>
<p>➤ Köşeleri iğneleyiniz.</p> 	<p>➤ Köşenin kaymaması için toplu iğne ile iğneleyebilirsiniz.</p>

<p>➤ 0,5 cm'den iplik çektiğiniz kısmı içe doğru katlayarak 4 cm'den iplik çektiğiniz yerin üzerine getiriniz ve toplu iğne ile tutturunuz.</p> 	<p>➤ Çelik toplu iğne kullanınız. ➤ Kumaşa zarar vermeden iğneleyiniz.</p>
<p>➤ İğne ile tutturduğunuz kenarlara teyel alınınız.</p> 	<p>➤ Teyel yaparken renk vermeyen iplik kullanınız.</p>
<p>➤ 4 cm'den çekilen iplik izi üzerine sutaşımı yerleştirerek tutturunuz.</p> 	<p>➤ Renk vermeyen iplik kullanınız.</p>
<p>➤ Peçeteyi tamamlayınız.</p> 	<p>➤ Son kontrolünü yapınız.</p>
<p>➤ Peçetenin süslemesinde kullanacağınız çiçeklerin yerini belirleyiniz. ➤ Birinci çiçeği yerine yerleştirerek kumaşa tutturunuz.</p>	<p>➤ Çiçeklerin yerlerini ölçerek belirleyiniz.</p>

	
<p>➤ İkinci çiçeği yerine yerleştirerek kumaşa tutturunuz.</p> 	<p>➤ Çiçeklerin yerlerini ölçerek belirleyiniz. ➤ Çiçeklerin sağlam dikilmesine dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Üçüncü çiçeği yerine yerleştirerek kumaşa tutturunuz.</p> 	<p>➤ Çiçeklerin yerlerini ölçerek belirleyiniz. ➤ Çiçeklerin sağlam dikilmesine dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Peçeteyi tamamlayınız.</p> 	<p>➤ Son kontrolünü yapınız.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Peçeteler misafirlerin yemek esnasında kullandıkları kumaş veya kâğıttan yapılmış servis araçlarıdır.
2. () Yemek peçetelerinde, emicilik, tutuculuk ve kolay temizlenebilirlik gibi özellikler bulunmalıdır.
3. () Kahvaltı ve çay peçeteleri; keten, pamuklu veya teri-koton kumaşlardan yapılır.
4. () Kumaş peçetelerin ebatları en az 20x20 cm olmalıdır.
5. () Peçete işleme yöntemiyle süsleniyse tersinden ve ütü bezi kullanarak ütülenmelidir.
6. () Servis (garson) peçeteleri, 30 X 30 cm boyutlarında olan peçetelerdir.
7. () Yünlü kumaşlar kuru ütü bezi ile ve ılık ütü ile ütülenmelidir.
8. () Peçete dikiminde kumaşa uygun renkte iplik kullanılmalıdır. Dikişin düzgün ve muntazam olmasına, ölçülerinin bozulmamasına dikkat edilmelidir.
9. () Hazır gereçlerle süsleme, diğer süsleme tekniklerine göre daha kolaydır. Bunlar çeşitli dantel, fisto, gipür dantel, sutaşı, harç, kordela, kordon, saçak, püskül, düğme ve benzeri malzemelerdir.
10. () Peçeteler çeşitli şekiller verilerek masanın daha güzel ve estetik görünmesine de katkıda bulunur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. () Anadolu'da kumaş masa örtüsü kullanımı Asurlu tüccarların Anadolu'ya kumaş getirmesi ile başlamıştır.
2. () Masa örtüleri; masayı korur, yenilen yemekler masa örtüsü üzerinde birikir, doğru talimatlarla yıkanan masa örtüleri ortamın sağlıklı olmasını sağlar, ortama estetik katar.
3. () Kâğıttan yapılan tek veya çok katlı peçetelerdir. Yemek masalarına nazaran daha çok kokteyllerde ve orta sınıf yiyecek içecek işletmelerinde kullanılır.
4. () Servis (garson) peçeteleri; Tepsie konulan malzemelerin kaymasını ve tepsilerin kirlenmesini önlemek amacıyla kullanılan peçetelerdir.
5. () Masa örtülerinde günümüzde tafta, ipek, grepsaten, tül, organze, şifon, keten, Bursa keteni, Ödemiş ipeği ve keteni gibi çeşitli dokumalar kullanılır.
6. () Pamuk ve polyester karışımı kumaşlar ucuzdur ve çekmezlik özelliğine sahiptir.
7. () Kâğıt masa örtüsü, masanın üstüne serilir. Kullanımları pratik ve ucuzdur. Masanın temiz kalmasını sağlar.
8. () Masa örtüsü işleme yöntemiyle süsleniyse yüzünden ve ütü bezi kullanılmadan ütülenmelidir.
9. () Tepsi-manşet peçeteleri; keten, pamuklu veya teri-koton kumaşlardan yapılır.
10. () Ütüleme işlemi sırasında iğne üzerine ütü basılmamalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	Yanlış
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Yanlış
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	Yanlış
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Doğru

MODÜL DEĞERLENDİRMEİNİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	Yanlış
7	Doğru
8	Yanlış
9	Yanlış
10	Doğru

KAYNAKÇA

- GÜREL Sueda, **Ev İdaresi**, Ankara, 1976.
- ŞAHİNER Ercan, **Modern Perde Sistemleri**
- TDK, **Türkçe Sözlük**, Ankara.